

Vyhlásenie k 100. výročiu vysviacky prvých troch slovenských katolíckych biskupov a k 70. výročiu vykonštruovaného procesu s tromi slovenskými katolíckymi biskupmi

25. januára 2021 ✝ Krátke správy

Na začiatku tohto roka si pripomíname dve dôležité udalosti: 100 rokov od slávnostnej vysviacky troch slovenských rímskokatolíckych biskupov v Nitre 13. februára 1921, a 70 rokov od vykonštruovaného súdneho procesu s tromi slovenskými katolíckymi biskupmi: Jánom Vojtaššákom, Michalom Buzalkom a Pavlom Gojdičom 10. – 15. januára 1951. Zdanlivo ide o dve rôzne udalosti, ktoré sa stali v rôznom čase. Predsa však medzi nimi nachádzame hlbokú spojitosť.

Prvá udalosť – vysviacka troch biskupov, je udalosťou nádeje. Po prvý raz sa na pôde vtedajšej Česko-Slovenskej republiky po skončení prvej svetovej vojny stali biskupmi Slováci, pochádzajúci z nižších vrstiev. Karol Kmeťko sa stal biskupom v Nitre, Marián Blaha biskupom v Banskej Bystrici a Ján Vojtaššák biskupom v Spišskej diecéze. Túto prvú trojicu biskupov možno označiť za budovateľskú. Dokázali v zložitých podmienkach útokov proti Cirkvi obhájiť právo katolíkov na slobodný život a postaviť kresťanské hodnoty na pevný základ. Všetci traja biskupi podporovali kvalitnú výchovu kňazstva, rehole, katolícke spolky, ľudové misie, exercície pre laikov a tlač.

Biskup Mons. ThDr. Karol Kmeťko (od r. 1944 arcibiskup) sa stal známy ako dôležitý podporovateľ misií, vďaka čomu sa Slováci stali popredným národom, vzhľadom na počet obyvateľov, ktorý obetoval na misie a dal Cirkvi veľký počet misionárov.

Banskobystrický biskup Mons. Marián Blaha reprezentoval katolíkov v celoslovenských spolkoch. Bol predsedom Matice slovenskej a podporoval umelecký život. Biskup Spišskej diecézy Mons. Ján Vojtaššák sa do dejín zapísal ako podporovateľ katolíckej charity, Katolíckej akcie a kvalitného vzdelania učiteľov.

Biskup Marián Blaha zomrel v roku 1943 počas prvej Slovenskej republiky, v čase, keď sa Európa zmietala vo vojne. Arcibiskup Karol Kmeťko zomrel v roku 1948. Bol konfrontovaný s nastupujúcim komunizmom po skončení vojny, keď predstavoval najvyššiu morálnu autoritu slovenských katolíkov. Biskup Ján Vojtaššák žil spomedzi trojice biskupov najdlhšie. Zomrel v roku 1965 internovaný v Čechách. On bol priamo svedkom a znášal dôsledky tvrdého úderu komunistického režimu proti Cirkvi. Stal sa základom novej trojice biskupov, a to biskupov trpiteľov a mučeníkov.

Táto trojica zložená z biskupov Mons. Jána Vojtaššáka, Mons. Michala Buzalku a Mons. Pavla Petra Gojdiča bola postavená pred komunistický súdny tribunál v Bratislave v roku 1951. Obvinili ich z protištátnej činnosti, údajnej velezrady, špionáže, vojenskej zrady a úkladov proti republike. Počas vyšetrovania ich

neľudským spôsobom týrali a nútili priznať sa k vymysleným obvineniam. Ján Vojtaššák dostal trest 24 rokov väzenia, Michal Buzalka doživotie a Pavol Peter Gojdič doživotie. Cieľom procesu bolo skompromitovať katolíckych biskupov, znemožniť ich v očiach vlastných veriacich, zastrašiť biskupov, ktorí ešte neboli uväznení, a zasiahnuť Katolícku cirkev na Slovensku, ktorá bola nositeľom slovenského národného povedomia, ktoré vytváralo prekážku pri presadzovaní komunistických zámerov.

Proces mal aj medzinárodný rozmer – ukázať na Katolícku cirkev na čele s vtedajším pápežom Píom XII., ako na súčasť medzinárodného imperialistického sprisahania proti táboru budujúcemu socializmus. Trojica slovenských biskupov – mučeníkov znášala tortúry väzenia. Biskup Pavol Peter Gojdič zomrel v leopoldovskom väzení v roku 1960, biskup Michal Buzalka v internácii v Čechách v roku 1961 a ako posledný zomrel biskup Ján Vojtaššák v roku 1965 tiež mimo Slovenska v českých Říčanoch. Práve on patril do obidvoch trojíc biskupov. Bol svedkom bojov katolíkov o vlastné práva a napriek prežitým príkorm sa nevzdal. Jeho smrť otvorila nádej na zmenu, na vzkriesenie Katolíckej cirkvi práve vďaka podstúpeným obetiam.

V roku 1990 súd troch odsúdených biskupov v plnom rozsahu rehabilitoval. Biskup Pavol Peter Gojdič bol vyhlásený za blahoslaveného (2001). V prípade Jána Vojtaššáka a Michala Buzalku procesy blahorečenia pokračujú.

Nová generácia biskupov po roku 1989, a vôbec celá Katolícka cirkev na Slovensku dodnes čerpá a nadväzuje na dielo dvoch trojíc biskupov – budovateľskej a trpiacej, kráčajúc s nádejou do budúcnosti. Preto uvedené výročia nás zaväzujú zostať vernými ich odkazu.

Bratislava, 25. januára 2021

za Radu pre históriu pri Konferencii biskupov Slovenska

Viliam Judák, predseda

Zdroj: Biskupstvo Nitra

Tejto téme je venovaný aj Mariánsky kalendár na rok 2021, ktorý si môžete objednať na čísle 02/222 000 63 v pracovných dňoch od 9:30 do 16:00 hod.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/vyhlasenie-k-100-vyrociu-vysviacky-prvych-troch-slovenskych-katolicckych-biskupov-a-k-70-vyrociu-vykonstruovaneho-procesu-s-tromi-slovenskymi-katolicckymi-biskupmi/>